

संस्कृत-पालि-प्राकृत-विभागः
हिमाचल प्रदेश केन्द्रीय विश्वविद्यालयः, धर्मशाला
Website: <http://www.cuhimachal.ac.in>

पाठ्यक्रम कूटाङ्कः—SKT 208
पाठ्यक्रमस्य शीर्षकम् - संस्कृतज्ञानपरम्परा
श्रेयाङ्काः - 02

पाठ्यक्रम कूटाङ्कः—SKT- 208

पाठ्यक्रमस्य शीर्षकम् - संस्कृतज्ञानपरम्परा

क्रेडिट : 02 [एकम् क्रेडिट व्याख्यानम् – संघटितकक्ष्यागतिविधेः वैयक्तिकसम्पर्कस्य च १० होरासमानम्, प्रयोगशालायाः/व्यावहारिककार्यस्य/अनुशिक्षणस्य/शिक्षकनियन्त्रितगतिविधीनां ५ होरासमानम्, अन्यकार्याणि यथा स्वतन्त्रव्यक्तिगतकार्याणि, सामूहिककार्याणि, निर्धारितानि अनिवार्य/वैकल्पिककार्याणि, साहित्यसमीक्षा, पुस्तकालयकार्याणि, तथ्यसंग्रहाः, शोधपत्रलेखनम्, संगोष्ठीपत्रलेखनादिम् १५ होरासमानं भवति]

पाठ्यक्रमस्य उद्देश्यानि – पाठ्यक्रमस्य उद्देश्यं छात्रेभ्यः वैदिककालीनसंस्कृतेः तत्कालीनजीवनपद्धत्याः वर्तमानकाले उपादेयतायाः बोधेन सहैव संस्कृतवाङ्मयस्य अत्यन्तं विस्तृतसाहित्यस्य परिचयप्रदानपूर्वकं अस्माकं शास्त्रीयपरम्पराणां विषये गभीराध्ययाय विश्लेषणाय च अवसरप्रदानमस्ति ।

उपस्थितेः अनिवार्यता - पाठ्यविषयस्य पूर्णतया अवबोधाय तस्य च लाभानां सुनिश्चयाय छात्राणां कक्ष्यासु उपवेशनम् अत्यन्तमनिवार्यमस्ति । कक्ष्यासु न्यूनतम ७५% उपस्थितिः न भवति चेत् छात्राणां परीक्षासु उपवेशस्य अवसरः निरस्तीकर्तुं शक्यते ।

मूल्याङ्कनस्य मापदण्डः –

माध्यमिकी परीक्षा – 25%

संस्कृत-पालि-प्राकृत-विभागः
हिमाचल प्रदेश केन्द्रीय विश्वविद्यालयः, धर्मशाला
Website: <http://www.cuhimachal.ac.in>

सत्रान्तपरीक्षा – 50%

सततम् आन्तरिकमूल्याङ्कनम् –25%

- पुस्तकालयकार्यम् – 5%
- गृहकार्यम् – 5%
- कक्षापरीक्षा – 10%
- कक्षाप्रस्तुतिः – 5%

❖ विषयान्तर्वस्तु

संख्या	विषयः	होराविभागः
१	वैदिकपरम्परा	(१०)
	☞ वेदस्य परिचयः	१
	☞ उपनिषदः विभागः	२
२	दर्शनपरम्परा	(८)
	☞ षड्दर्शनानां परिचयः	२
	☞ बौद्धजैनदर्शनस्य सामान्यपरिचयः	२
३	पुराणानि	(१०)
	☞ पुराणस्य लक्षणं	२
	☞ अष्टादशपुराणानां परिचयः	४
४	विज्ञानपरम्परा (सामाजिकविज्ञानम्)	(१२)
	☞ अर्थशास्त्रम्	२
	☞ स्मृतेः परिचयः	२
	☞ मनुस्मृतिः	२

संस्कृत-पालि-प्राकृत-विभागः
हिमाचल प्रदेश केन्द्रीय विश्वविद्यालयः, धर्मशाला
Website: <http://www.cuhimachal.ac.in>

५	याज्ञवल्क्यस्मृतिः	२
	पराशरस्मृतिः	२
	विज्ञानपरम्परा (भौतिकविज्ञानम्)	
	गणितं	
	आयुर्वेदः	
	वास्तुशास्त्रम्	
	ज्योतिषम्	
	रसानयशास्त्रम्	
	कृषिशास्त्रम्	

सन्दर्भग्रन्थाः—

१. ऐतरेयारण्यकम्, शशिप्रभा, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी।
२. ईशादि नौ उपनिषद्, गीता प्रेस गोरखपुरम् ।
३. सर्वदर्शनसंग्रहः, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
४. संस्कृतसाहित्यस्य इतिहासः, शशिवाला गौड, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
५. लीलावती, भाष्कराचार्यः, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
६. अष्टाङ्गहृदयम्, डा. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, देहली।
७. वास्तुमञ्जरी, सूत्रधारनाथ, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
८. आर्यभटीयम्, सीर्यदेवयज्व, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
९. रसरत्नसमुच्चय, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
१०. कृषिपाराशर, महर्षि पराशर, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।

व्याख्यानयोजना

व्याख्यानसंख्या	व्याख्यानविषयः	निर्धारितपुस्तकानि
१	वेदस्य परिचयः	१
२-३	उपनिषदः विभागः	२
४-५	षड्दर्शनानां परिचयः	३
६	बौद्धजैनदर्शनस्य सामान्यपरिचयः	३
७	पुराणस्य लक्षणं	४
८-९	अष्टादशपुराणानां परिचयः	४
१० - ११	अर्थशास्त्रम्	४

संस्कृत-पालि-प्राकृत-विभागः
हिमाचल प्रदेश केन्द्रीय विश्वविद्यालयः, धर्मशाला
Website: <http://www.cuhimachal.ac.in>

१२	स्मृतेः परिचयः	४
१३	मनुस्मृतिः	४
१४	याज्ञवल्क्यस्मृतिः	४
१५	पराशरस्मृतिः	४
१६	गणितं	५
१७	आयुर्वेदः	६
१८	वास्तुशास्त्रम्, ज्योतिषम्	७,८
१९	रसानयशास्त्रम्	९
२०	कृषिशास्त्रम्	१०